

JOK-Bladet

Järvafältets Ornitologiska Klubb

4-2014

Kallelse till årsmöte 2015 – sidan 3

Svarthakedopping

REDAKTÖRENS SIDA

Har ni skådat? JOK-bladet har ruggat om från svartvitt till praktdräkt

Undertecknad har alltid drömt om att kunna producera JOK-bladet i färg, något som jag trodde skulle få stanna vid en dröm. Men vad trevligt det ändå skulle vara, att få pryda JOK-bladet med bilder i färg och befrias från att försöka publicera sådana i svartvitt. Svartvita bilder i måttligt bra tryck kan aldrig göra fotografernas bilder någon som helst rättvisa.

I dag håller ni en nyskapelse av JOK-bladet i er hand och orsaken till detta kan skrivas Gisela Pacerek. Eftersom hon är en av JOKs allra nyare medlemmar, är det mycket få av er som träffat henne, men hon har i alla fall besökt Säbysjön och skådat och fotograferat flygande rördrommar.

Gisela gillade uppenbart de JOK-blad, som hon hittills hunnit få, och detta så pass mycket att hon kände för att engagera sig i JOK-bladets utveckling.

Eftersom Gisela arbetar professionellt, tillsammans med make i en egen reklambyrå med design av trycksaker, annonser m m, har hon såväl förutsättningar som kunskaper för design som undertecknad aldrig varit i närheten av.

Giselas engagemang startade i raketfart och mycket snabbt levererade hon ett förslag på hur ett JOK-blad i färg skulle kunna se ut. Att hennes förslag såg spännande och mycket bra ut var, som man brukar säga, ett "understatement".

Så här dags började undertecknad bli en aning småsvettig. Hur ska det här sluta? Det här såg inte billigt ut och med JOKs tämligen låga medlemsavgift, kändes det i princip omöjligt för klubben att kunna producera ett JOK-blad enligt den föreslagna modellen.

Lyckligtvis brydde sig Gisela inte så särskilt mycket om det här med begränsning av pengar, utan hon arbetade vidare och skickade sitt förslag till några av de tryckerier som hon normalt har kontakt med.

Tryckeriet fick dessutom ett förslag på hur mycket JOK-bladet, tryckt i färg, skulle få kosta. Efter en dags betänketid åtog sig tryckeri Tennegraf, beläget i Örebro och Huddinge, att trycka JOK-bladet. Detta således i färg, och dessutom till en mycket förmånlig och acceptabel kostnad för JOK.

Hur blev då detta möjligt? Kostnaden för att färgtryck är normalt dubbelt så dyrt som för ett svartvitt. Genom att det nya tryckeriet (Tennegraf) generöst valde att sponsra delar av tryckkostnaderna för JOK-bladet blev detta möjligt. Givetvis mycket positivt.

Min förhoppning är att JOK ska kunna fortsätta producera JOK-bladet (3 nummer/år) i färg. Det 4:e JOK-bladet utgörs av "Fågelrapporten för Norra Järvafältet" och kommer förmodligen även i framtiden att tryckas i svartvitt.

Notera: För att kunna fortsätta med JOK-blad i färg krävs följande:

1. Att tryckeri Tennegraf behåller sitt låga pris för tryckningen.
2. Att Gisela Pacerek vill fortsätta arbeta ideellt med designen av JOK-bladet.
3. Att den sedan ca 25 år tillbaka tjänstgörande redaktören orkar få till tillräckligt med vettig text, som kan platsa i bladet.
4. Förmodligen en försiktig höjning av den tämligen låga medlemsavgiften i JOK.

Varje JOK-blad, som kan presenteras i denna nya färgade skapelse, erbjuder en stor glädje för undertecknad. Hoppas att klubbens medlemmar delar min glädje. ●

TEXT: OLLE BERNARD, REDAKTÖR

JOK-bladet 2014-11-15

Redaktör: Olle Bernard, som ansvarar för text och bild där annat ej anges.
olle.bernard@gmail.com

Klubbens hemsida:
jokhemsida.se

Web-master: Sophie Hellmin
sophie@lilla-bus.com

Layout: Gisela Pacerek

Tryck: Tennegraf

Stort tack...

Bidrag till detta JOK-blad har lämnats av Anders Sennmalm, Stefan Lundberg och ett antal mycket ivriga ryktesspridare.

JOKs Plusgironummer:
580 132-9

God Jul och Gott Nytt År tillänskas alla JOKare

Kallelse till årsmöte 2015

Härmed kallas till Järvafältets Ornitologiska Klubbs årsmöte för år 2015.

Tid: 2015-02-10, kl. 19:00

Lokal: Naturskolan, Väsby gård

Efter årsmötesförhandlingar följer en kavalkad över det gångna året på Järvafältet, med bilder tagna av JOKs många duktiga fotografer. Bildsammanställare och presentatör av JOKs årskrönika 2014 är Johan Wallin.

Bilder efterlyses...

Har du tagit bilder under år 2014, som du tror kan vara lämpliga för "JOKs årskrönika", vilken kommer att presenteras i samband med JOKs årsmöte? Bilderna behöver inte bara visa fåglar, utan gärna också andra aktiviteter som JOK/JOKare medverkat vid under det gångna året. I så fall bör du kontakta Johan Wallin tel. nr 793 94 54 eller via mail: cj.wallin@gmail.com. Detta gärna före den 31/12, så att Johan hinner arbeta fram en bra sammanställning till årsmötet.

Medlemsförteckning

I detta utskick ingår JOKs medlemsförteckning 2014. JOKs medlemsförteckning är från och med 2011 kompletterad med medlemsnummer. Detta nummer skall anges när du betalar in medlemsavgiften.

Om du upptäcker felaktigheter, eller känner till förändringar/kompletteringar i medlemsförteckningen, bör du kontakta Clas Cronlund (583 529 27) så att denna blir så korrekt som möjligt.

Nya medlemmar

Fatima Boukarchid, Solna
Örjan Gauffin, Hässelby

Hannu Koski, Vällingby
Anne Liljekvist, Järfälla

Medlemsavgifter

I detta utskick ingår inbetalningskortet, gällande medlemsavgiften (50 kr) för år 2015, inlagt som ett separat blad (A4-storlek). Vid betalningen är det viktigt att du anger ditt namn och medlemsnummer.

Ditt medlemsnummer hittar du i medlemsförteckningen för år 2014. Är du ny medlem anger du helt enkelt "NY" som medlemsnummer.

Vi hoppas naturligtvis att du och eventuella familjemedlemmar även i fortsättningen vill vara medlemmar i JOK och i så fall önskar vi att du/ni betalar in medlemsavgiften så snart som möjligt, eftersom detta avsevärt underlättar arbetet för klubbens kassör och medlemsansvariga. Dessa befrias därigenom från det trista arbetet med att skicka ut påminnelserlappar om medlemsavgiften.

OBS! Har du förlorat det bifogade inbetalningskortet, går det lika bra att betala in medlemsavgiften (50 kr) med en vanlig postanvisning eller via internet på

**plusgiro-
nummer
580 132-9**

P.S. Missa inte att skriva ditt namn och medlemsnummer på postanvisningen, om detta betalningssätt nyttjas.

Försäljning av JOK-doppingen

JOK-doppingen, som klisterdekal, kan köpas av Karin Callmer, Olle Bernard, Roland Jarvad och Mats Weiland. Pris: 20 kr/st.

JOK-bladets historia

JOK bildades år 1961 och redan då informerades medlemmarna om klubbens aktiviteter m m via s k utskick.

Under klubbens första år levererades stenciler till medlemmarna, som vid den tidpunkten bara var ett 50-tal. Stencilering, vilket var en form av kopiering, minns nog bara vi lite äldre medlemmar.

En tydlig förändring noterades redan år 1962 i och med att JOK för första gången lyckades producera en tidning (A5-format) med namnet "JÄRVAFÄLTETS FÅGELBLAD". Tidningens första redaktion bestod av Anders Bjärvall, Robert Franzén och Karl-Erik Fridzén och det allra första numret dominerades av en berättelse om en tre veckor lång JOK-exkursion till Sjaunja (Lappland).

Under perioden 1962-1981 framställdes totalt ca 15 tidningar och många JOKare medverkade genom åren i redaktionen. Bland dessa, vilka fortfarande är aktiva ute på fältet, kan Ronny Carlsson, Örjan Holm, Roland Jarvad, Kjell Jonsson, Göran Lettstrand och Bo Nyberg nämnas.

Fram till inledningen av 1970-talet innehöll informationsbladet främst artiklar med anknytning till Järvafältet. Inslag från andra spännande fågellokaler, bl a i form av exkursionsrapporter, förekom emellertid också.

Från mitten av 1970-talet blev klubbens medlemmar allt mera aktiva uppe vid Dalälven, vilket också visade sig i fågelbladets innehåll. Genom bl a JOKarnas aktiviteter vid Dalälven skapades först ett naturreservat och så småningom även en nationalpark vid Färnebofjärden. Bra jobbat av alla medverkande!

I det sista numret av "JÄRVAFÄLTETS FÅGELBLAD", som trycktes år 1981 redovisades en JOK-exkursion till Kenya, informerades om fåglar kring Färnebofjärden samt om försöket att rädda Hansta.

Efter att "JÄRVAFÄLTETS FÅGELBLAD" stillsamt somnat in år 1981, skickades under ca 10 år framåt endast programblad ut till klubbens medlemmar.

Ungefär år 1990 bjöd Järfälla kommun in ett antal medlemmar från JOK för att redovisa sina restaureringsplaner vid Säbysjön, vilket upplevdes som mycket positivt eftersom sjöns fågelfauna försämrats dramatiskt under 1980-talet. Vid den tidpunkten utfördes för övrigt flera insatser med syftet att gynna norra Järvafältets fågelfauna, bl a skapades våtmarken Väsby sjöäng.

Undertecknad ansåg det viktigt att informera klubbens medlemmar om allt som var på gång och återuppväckte därför idén med ett informationsblad.

Under åren 1992-95 informerade undertecknad medlemmarna om naturvårdsarbeten m m via ett "JOK-INFO", som utkom ca 2 gånger/år. Från och med hösten 1995 döptes "JOK-INFO" om till "JOK-BLADET" och från den tidpunkten utvecklades detta till de senaste årens utseende.

Undertecknad har främst riktat bladets innehåll mot Järvafältet, dess natur och givetvis dess fågelfauna. Dessutom har exkursionsrapporter från både vårt land

och utlandet presenterats. För att försöka underhålla, och möjligen också förnöja, finns sedan många år tillbaka i varje nummer en beryktad rykt-asspalt. Detta till skräck för en del, men förhoppningsvis till lite nöje för betydligt flera.

JOK-bladets framtid

Redaktörens stora förhoppning är att JOK-bladet i framtiden kommer att likna den tidning du just nu håller i handen. Tyvärr kostar en tidning i färg givetvis mer än ett enkelt tryck i svartvitt. För att klara av att trycka JOK-bladet i färg, något som undertecknad tidigare bedömt vara i princip omöjligt, har JOK fått ett förmånligt specialpris av det aktuella tryckeriet (Tennigraf).

Trots detta är det dock troligt att en fortsättning med JOK-bladet i färg, kommer att kräva en höjning av den tämligen låga medlemsavgiften eller alternativt leta upp sponsorer eller annonsörer. Det blir styrelsens uppgift att fundera över detta, men som alltid ligger avgörandet om medlemsavgiftens storlek i medlemmars händer, vilket visar sig vid JOKs årsmöte. ●

Naturvård - utförd/planerad

Säby strandäng

I slutet av oktober genomförde Järfälla kommun, med hjälp av en anlitad entreprenör och dennes sjögående maskiner, vass- och slyröjning ute på Säby strandängs öar. Insatsen bör skapa bra förutsättning för Säbysjöns skrattmåsar till bobyggen. Därmed finns stor förhoppning om att skrattmåskolonin fortsätter att häcka vid Säbysjön, och detta gärna i ett större antal än under år 2014. Om så erfordras planerar JOK att utföra kompletterande vass- och slyröjning på Säby strandäng. Se även JOKs program.

Lindalen, belägen söder om Stäket-Rotebroleden

Vid Lindalen, och ängsmarken öster om denna, har Sollentuna kommun under hösten fräst bort tuvor. Dessutom har ett antal mindre våtmarker/småvatten anlagts, varav det största är ca 20 x 50 m.

För att avskilja naturreservatet från Stäket-Rotebroleden, som kommer att byggas ut till en fyrfilig väg, från Lindalens ängar och ängsmarken österut, ska en ca 25 m bred och 300 m lång träd- och buskridå planteras utefter trafikleden. Insatserna vid Lindalen utgör till stor del en kompensation av Trafikverket för utbyggnaden av Stäket-Rotebroleden.

Ravalen

På nordvästra sidan av Ravalen planerar Sollentuna kommun för att bygga om den spång som går genom vassen. I samband med detta kommer man att bygga en mindre utsiktsplattform intill spången, för att förbättra sikten utöver vassarna i sjöns norra del.

Minkfällorna utsatta

Även denna vinter assisterar JOK Järfälla kommuns viltvårdare med bevakningen

av minkfällor som satts ut på lämplig plats vid Igelbäcken (30-meterskärret).

Dämnet i 30-meterskärret

I början av november stängde JOK igen dämnet i Igelbäcken och därmed bör vi kunna vara säkra på att det till våren blir spännande översvämningar vid Säbysjöns våtmarker. Genom dämnet strömmar emellertid den vattenmängd (5 l/s) som vattendomstolen beslutat.

Fågelholkar

Under vintern planerar JOK att sätta upp ca 50 st småfågelholkar som tillverkats och leverats till JOK och småfåglarna av Järfälla kommun och Järfälla Skidklubb.

Dessutom finns ett antal större holkar, lämpliga för t ex knipa på lager, också färdiga att sätta upp. ●

Vassröjning på öarna utanför Säby strandäng. Foto: Olle Bernard©

WWFs utmärkelse "Årets miljöhjälte" gick i år till Henrik Persson (Solna) för hans starka insats med att försöka rädda Råstasjön från exploatering. Trots att Henrik ännu inte hunnit med att bli JOKare lyfter vi självklart på hatten och hoppas på att Henriks och många andras, bl a åtskilliga JOKares ansträngningar leder till det önskade resultatet – att Råstasjön med närområde aldrig exploateras. Juryns motivering: "Henrik Persson och nätverket Rädda Råstasjön har tillsammans samlat in över 21 000 namn för att bevara naturen vid Råstasjön. Med starkt engagemang arbetar de för att bevara områdets viktiga fågelsjö och rekreationsområde - och skapat politisk acceptans för att strandnära detaljplaner rivs upp och arbetas om. Henriks och Nätverket Rädda Råstasjöns arbete har potential att bli en viktig modell för hur andra städer kan bevara den biologiska mångfalden och viktiga rekreationsområden i tätorter."

HANSTA

- en Astrid Lindgrens saga med lyckligt slut

I Hansta har man sedan mycket lång tid tillbaka kunnat uppleva det största sammanhängande och relativt orörda gammelskogsområdet på Järvafältet.

Ett välkänd del av Hansta utgjorde den sk Pelarsalen, vilken fått sitt namn av att området visade upp ett stort bestånd av stora, välvuxna och gamla tallar, med ursprung ända från 1700-talet.

Tyvärr blåste en hel del av dessa ståtliga tallar ner i samband med att en kraftig höststorm år 1969, men det finns fortfarande kvar mycket sk gammal och fin skog i Hansta.

Under 1960-talet fanns relativt långt gångna planer på att bebygga Hansta. Planeringen omfattade bostäder, affärscentra och tunnelbana, men kraftiga protester bidrog till att planerna på det nya "Järva City" vid den tidpunkten lades på is.

Sollentuna kommun sålde Hansta till Stockholms stad år 1982 och som en följd av detta presenterades genast nya exploateringsplaner för området. Enligt dessa skulle bostäder för ca 20 000 invånare byggas i området.

För att försöka rädda det vackra skogsområdet genomfördes kampanjen "Rädda Hansta", och i denna ingick bland annat att de som värnade om Hansta adopterade träd för att försöka hindra dessa från att bli avverkade. I denna kampanj, där adoptionsbevis knöts upp

på många av Hanstas vackra träd, medverkade åtskilliga JOK-are.

Till all lycka blev kritiken mot dessa utbyggnadsplaner mycket stor, och bland alla som engagerade sig för att rädda Hansta fanns den välkända och populära författaren Astrid Lindgren.

För att uppmärksamma Astrid Lindgrens insats, att försöka rädda Hansta, uppkallades ett berg i området efter henne.

"Astrid Lindgrens berg" består av två toppar på 55 meters höjd och på den östra berghöjden restes den 21 maj 1989 en minnessten av röd granit. Minnesstenen bär Astrid Lindgrens namnteckning och en kopparskylt med texten: "Invigden 21 maj 1989 som tack för Astrid Lindgrens stöd för Hanstas bevarande – Föreningen Rädda Järvafältet".

Vid avtäckningen av minnesstenen på Astrid Lindgrens berg fanns en förhoppning om att författaren skulle kunna medverka, men tyvärr klarade hon inte detta på grund av hälsoskäl. Däremot deltog en mycket ung Hanna Zetterberg, som just då var mycket aktuell som huvudrollsinnehavare i filmerna om Ronja Rövardotter. Dessa filmer var vid denna tidpunkt mycket populära och vi som deltog vid invigningen tyckte att Ronja Rövardotter passade utmärkt bra in bland Hanstas berg och gammelskogar.

Resan fram till målet att rädda Hansta var dock inte slut i samband med att minnesstenens invigdes år 1989. Hanstas många vänner tvingades vänta ytterligare 10 år, dvs ända fram till år 1999 innan Stockholms stad gav området det efterlängta skyddet genom att skapa Hansta naturreservat.

Nötkråka Foto: Olle Bernard©

Hansta har genom åren inte utgjort det av skådarna mest bevakade området på Järvafältet. Detta beror bland annat på att Hansta under stora delar av 1900-talet ofta var avspärrat eftersom området användes som militärt övningsområde.

Bland fågelobservationer kan nämnas att duvhökar ofta häckat i Hansta. Även sparvhök, ormvråk och ibland också bivråk brukar häcka i området. Några vintrar har övervintrande tretåig hackspett observerats och varje höst, sedan åtskilliga år tillbaka, samlar nötkråkor hasselnötter i Hanstas hassellundar.

Under sommaren 2014 upptäcktes tre sjungande mindre flugsnappare i Hansta och det är väl inte helt otroligt att någon av dessa även lyckades häcka i området.

I Hanstas sydvästra del finns norra Järvafältets enda Natura 2000-område, vilket innebär att området ingår i ett nätverk inom EU, som verkar för att skydda den biologiska mångfalden.

För att ett område skall ingå i Natura 2000, krävs att detta innehåller natur med särskilda skydds- och bevarandevärden, vilket Hansta verkligen gör. ●

Få rastande sjöfåglar

Under de senaste höstarna har antalet rastande sjöfåglar vid Säbysjön varit betydligt färre än tidigare.

Orsakerna till denna minskning är sannolikt flera. En av dessa kan vara att födotillgången för närvarande inte är tillräckligt intressant för sjöfåglarna, vilka därför söker sig till andra sjöar för att rasta och proviantera.

Födotillgången varierar sannolikt under åren i alla sjöar och undertecknad vill minnas att Tåkern (Östergötland) var tämligen tom på sjöfåglar för några decennier sedan. De senaste åren har Tåkern däremot lockat till sig mängder med fåglar och nya rekord slås gång på gång. I mitten av september 2014 rastade totalt ca 75 000 st simfåglar i Tåkern och av dessa var ca 31 000 st brunänder, ett nytt Tåkernrekord.

Säbysjöns brunandsrekord är från hösten 1995, då rastade 520 st brunänder i sjön. Hittills denna höst har ingen brunand rapporterats rasta i Säbysjön.

En annan orsak, som är betydligt enklare att studera, är den numera mycket goda förekomsten av havsörnar på norra delen av Järvafältet.

Under stora delar av året, dock inte under häckningstid, ses havsörnar nästan dagligen vid norra Järvafältets sjöar. Relativt ofta rastar havsörnarna vid sjöarna och ibland utnyttjas fiskgjusbona vid Säbysjön av dessa för att äta och rasta i.

Havsörnarnas närvaro påverkar givetvis områdets sjöfåglar negativt. Respekten för örnarna är stor, vilket medför att sjöfåglarna i regel lämnar de aktuella sjöarna samtidigt som havsörnarna visar sig. Eftersom sjöarna dessutom är relativt små, är det inte så enkelt för sjöfåglarna att försöka byta plats i dessa, för att på så vis komma undan havsörnarna.

Vid Fysingen (Uppland) häckade havsörnarna år 2013, men här utgjorde lyckligtvis inte örnarna samma hot mot sjöfåglarna och detta sannolikt p g a att Fysingen är en så mycket större sjö än Ravalen och Säbysjön.

Vid Råstasjön, som i princip är en sjö av samma karaktär som Ravalen och Säbysjön, uppträder inte havsörnar lika ofta som vid sjöarna på norra delen av Järva-

fältet. Orsaken till detta är förmodligen att det alltid rör sig mycket folk utefter Råstasjöns stränder (gångvägar), något som troligen får havsörnarna att avstå från att särskilt ofta besöka denna sjö.

Vad händer om havsörnarna skulle överta något av fiskgjusarnas bon och börja häcka vid Säbysjön? Exakt svar är naturligtvis omöjligt att redovisa. Sjöns skrattnåskoloni borde få stora problem med att få sina ungar flygga, eftersom många ungars liv kan förväntas sluta som havsörnsföda.

Antalet sjöfåglar, som försöker häcka vid sjön, borde minska p g a havsörnarnas närvaro. Sjöns häckande fiskgjusar lämnar säkert lokalen, medan de bruna kärnhökarna kanske kan klara sig kvar vid sjön.

Hur det går för storlommarna, en av Säbysjöns allra mest populära och publika arter, upplevs däremot som minsta sagt ovisst.

Framtiden får visa hur havsörnarnas närvaro på norra Järvafältet kommer att påverka områdets sjöfåglar, men undertecknad känner sig något oroad. ●

Brunänder och havsörnar tillsammans vid Säbysjön, en svårlost ekvation. Foto: Olle Bernard©

Provfiske i Igelbäcken hösten 2014

Även i år utförde Naturhistoriska Riksmuseet provfiske i Igelbäcken, detta för att studera mängden fiskar och vilka arter som finns i bäcken. Provfisket genomfördes enligt modellen elfiske, där man för ner tillräckligt med elström lokalt i vattnet, så att fiskarna bedövas.

Därefter fångades dessa med håv och efter mätning, art- och åldersbestämning släpptes de nu åter pigga fiskarna tillbaka i bäcken.

Nejonöga – nej. Nissöga – ja.

I föregående JOK-blad lyckades på något mycket märkligt sätt "Tryckfelsnisse" simma in.

I den korta rapporten om den nybyggda fisktrappan i Igelbäckens utlopp vid Ulriksdals slott skrevs att en av de arter som man hoppades skulle leta sig upp i bäcken var nejonöga. Denna art lär visserligen finnas i Edsviken, men den art som fiskexperterna hoppas ska hitta upp i bäcken är nissöga. Denna art, en släkting till grönlungen, förekommer i Edsviken och detta bl a vid mynningen av Igelbäcken.

Nissöga är skyddad via EUs habitatdirektiv, vilket medför att exploateringsintressen i och vid Igelbäcken kan stoppas via den omfattande skyddslagstiftning som då träder i kraft. D v s om fisken nissöga lär sig nyttja den nya fisktrappan och lyckas etablera sig i Igelbäcken. ●

PROVFISKARE OCH FAKTALÄMNARE:
STEFAN LUNDBERG,
NATURHISTORISKA RIKSMUSEET

Provfiskare Stefan Lundberg i arbete. Mätning av abborre. Uppvisande av signalkräfta. Foto: Olle Bernard©

Provfiske i övre delen av Ulriksdals slottspark den 31/8

Provsträckans längd 32 m.

Fångst:

Grönlung: 56 st, varav förekomsten av årsungar var riklig.

Abborre: 4 st (samtliga små).

Signalkräftor: 121 st.

Föregående provtagning på denna sträcka genomfördes motsvarande tid år 2013, och då fångades 65 st grönlungar, 4 st små abborrar samt 67 st signalkräftor.

Provfiske uppströms Barkarby flygfält den 23/10

Provsträckans längd 47 m.

Fångst:

Grönlung: Ingen fångades, vilket inte heller var förväntat.

Abborre: 9 st (samtliga små).

Mört: 1 st (liten).

Signalkräftor: 1 st (L= 31 mm).

Utgör den första signalkräftan som fångats/observerats i Igelbäcken uppströms Barkarby f d flygfält. Detta innebär att kräftan summit igenom de långa kulvertar som fortfarande finns kvar under flygfältets landningsbanor.

Föregående provtagning på denna sträcka genomfördes oktober 2009 och då fångades totalt endast 2 st abborrar.

Provfiske

Fågelmatningar

JOK anordnar även i denna vinter flera fågelmatningar och detta på de traditionella platserna d v s söder om Säbysjön, norr om Ravalen (samarbete med Sollentuna kommun), väster om Fäboda samt vid Mulltorps parkering. I början av november startades en ny JOK-matning norr om Säby gård, utefter vägen ner till Säby strandängs norra obsplats. En förhoppning är att kunna locka fram t ex talltita och tofsmes från den relativt nära belägna barrskogen till den nya matningen.

Det är naturligtvis värdefullt om medlemmarna även denna vinter är lika generösa som vanligt med stöttningen av klubbens matningar.

Detta kan naturligtvis ske genom att besöka matningarna och fylla på dessa. Bidrag kan givetvis också ske genom att sponsra klubbens fågelmatningar, och detta genom att sätta in en slant på JOKs Plusgirokonto 580 132-9, märk då insättningen med "Fågelmatning".

Fågelrestaurangen vid 30-meterskärrets parkering

Årets sådd av fågelrestaurangen, utfört av Järfälla kommun, får tyvärr betecknas som tämligen misslyckad eftersom det mesta det som såddes aldrig blommade och därmed inte heller gick vidare till frön. Troligen var det den långa och mycket varma sommaren som torkade ut fågelrestaurangens sådda växter.

Området dominerades i stället av svinmålla, ett ogräs som visserligen också erbjuder frön till småfåglarna, men inte till samma variation och näringsvärde som de utvalda, sådda örterna.

Fågelmatning vid Råstasjön

Vid Råstasjön matas småfåglarna mycket flitigt av sjöns många besökare och detta vid en matningsplats invid gångvägen nordväst om sjön.

Ett av Råstasjöns kännetecken vintertid är alla övervintrande gråhägrar, oavsett beror på att dessa sedan många år tillbaka utfordras vid sjön. Detta genomfördes tidigare av privatpersoner, men numera sköts matningen av Solna kommun. Gråhägrarna matas vid sjöns västra sida.

Råstasjöns verkliga specialitet vintertid är vattenrallar, som sedan ett antal år tillbaka övervintrar vid ett blöthål på sjöns norra sida. Sjöns övervintrande vattenrallar är kända i hela skåarsverige och inte minst bland de som gillar att fotografera fåglar. Råstasjöns vattenrallar är t o m så oskygga att de ibland kan lockas till att äta ur handen. Leverpastej fungerar enligt uppgift allra bäst. ●

Kontaktmän och ansvariga för matningarna är: Olle Bernard, Tommy Carlsson, Hans Karlsson och Anders Lindberg (söder Säbysjön). Mats Weiland och Rikard Dahlén (norr om Ravalen). Björn Wester och Bo Hallman (väster om Fäboda och Mulltorp). Olle Bernard, Tommy Carlsson, Hans Karlsson (norr om Säby gård).

Gråhäger och vattenrall vid Råstasjön. Mindre hackspett vid matning. Foto: Olle Bernard©

1 september – 15 november

Järvafältsrariteter

Bläsgås

Den 4-12/11 rastade 5 st adulta bläsgäss på Säby strandäng. Vid några tillfällen skrämdes bläsgässen iväg av lågflygande havsörnar samt en helikopter, men återkom trevligt nog till strandängen efter några minuters flygtur. Rastande bläsgäss på Järvafältet är mycket sällsynt och har bara noterats vid max fem tillfällen.

Prutgås

En prutgås sträckte i en mindre grupp med sädgäss över Fornborgsberget den 23/9.

Bergand

I södra delen av Ravalen rastade bergänder (1-2 st) under perioden 2-15/11.

Alfågel

Den 17/10 rastade en alfågel i Säbysjön, men tyvärr skrämdes denna iväg av en intensivt jagande havsörn. Utgör 3:e observationen av alfågel på Järvafältet under 2000-talet.

Rallhäger

Den 12/11 upptäcktes en rastande rallhäger, en s k "superraris", vid Översjön. Kvar åtminstone t o m den 15/11. Läs gärna mer om det sensationella fyndet i notis här intill.

Pilgrimsfalk

Under den aktuella perioden sågs 3 st sträckande pilgrimsfalkar, samtliga över 30-meterskärret.

Kärnsnäppa

Den 11/9 sträckte 3 st kärnsnäppor över Ravalen och den 27/9 rastade en kärnsnäppa vid Råstasjön.

Dubbel- och dvärgbeckasin

Under perioden rastade dubbel- och dvärgbeckasiner vid 30-meterskärret.

Skäggmes

Den 26/10 observerades en skäggmes vid Jägarkullen, Säbysjön.

Bändelkorsnäbb

En bändelkorsnäbb (hane) rastade på Fornborgsberget den 3/9. Ytterligare 1-2 st bändelkorsnäbbar observerades vid Ravalen 2/11. Vid Lötsjön provianterade 2-6 st bändelkorsnäbbar den 9-15/11.

Tallbit

Den 23/10 sträckte 6 st tallbitar över Ravalen (Pommern).

En mycket nöjd Karin studerar ralhäger i fågelboken. Foto Olle Bernard.

Karin upptäckte en Rallhäger

Den 12/11, en normalt gråtrist höstdag, lystes helt plötsligt upp av att Karin Callmer upptäckte en rastande rallhäger vid Översjön. Denna art har bara observerats en gång tidigare på Järvafältet (Lötsjön november 1977).

I Uppland har rallhäger observerats vid totalt 4 tillfällen och i hela landet 17 gånger.

Den rastande rallhägern sågs under stor del av eftermiddagen den 12/11, stående utanför vassen norr om Molnsätra gård. Rallhägern sågs av ännu flera skådare fram till den 15/11.

Karins upptäckt skapade under flera dagar en mindre folkvandring till Översjön. Vi är många som gratulerar och tackar Karin till den fina upptäckten, som än en gång bevisar att det fortfarande är fullt möjligt att upptäcka mycket sällsynta fåglar på Järvafältet. Men det finns väl ingen, som någonsin tvivlat på detta.

En av de fem rastande bläsgässen på Säby strandäng. Foto Olle Bernard.

Rallhäger vid Översjön. Foto Jocke Djerf.

Av "team" Eriksson ringmärkt duvhöksunge på Järvafältet. Foto: Olle Bernard.

Tommy och Anders med TV "Mitt i Naturen"

I "Mitt i Naturen" (13/11) visade Tommy och Anders Eriksson (båda JOKare) hur man ringmärker ännu ej flygga duvhöksungar. Programinslaget var bra och bör ha gått hem hos såväl skådare som naturintresserad allmänhet.

Rovfågelsträcket hösten 2014

- t o m den 15/11

Från framför allt observationsplatserna vid 30-meterskärret, Fornborgsberget och Älgkärrstippen bevakades även denna höst i princip dagligen rovfågelsträcket över norra Järvafältet.

Den gångna höstens rovfågelsträck måste tyvärr konstateras som det sämsta för området under 2000-talet. Precis som ifjol är det framför allt sparvhökarna som sviker, men även ormvråkarna uppvisar ett kleno antal sträckande jämfört med det tidigare normala. Den enda rovfågel som uppvisar ett trevligt bra sträckresultat är fjällvråk, som nästa nådde upp till sitt rekordantal. Höstens redovisning av rovfågelsträcket (7 arter) över norra Järvafältet avslutas med en sammanställning för de senaste 10 åren.

Bivråk

Under perioden 21/8 – 12/9 observerades ca 30 st sträckande bivråkar över norra Järvafältet, vilket får anses vara en hyfsat bra siffra för området. Höstarna 2012 och 2013 sträckte emellertid betydligt flera, 91 respektive 56 st bivråkar.

Blå kärrhök

Hittills under hösten (25/8-7/11) har 26 st blå kärrhökar setts sträcka över norra Järvafältet, vilket tyvärr utgör det lägsta antalet under den senaste tioårsperioden.

Sparvhök

Ännu en höst med mycket få sträckande sparvhökar jämfört med tidigare år. Under perioden 17/9-30/10 observerades endast 235 st sträckande sparvhökar över området. Under fjolåret sträckte 290 st sparvhökar och detta var fram till då det klart lägsta antalet. Årets strücksiffra är således den allra lägsta.

Ormvråk

Under hösten (25/8-12/11) räknades 469 st sträckande ormvråkar in från observationsplatserna på norra Järvafältet. Utgör tyvärr det lägsta antalet under den senaste tioårsperioden.

Fjällvråk

Antalet sträckande fjällvråkar var t o m den 7/11 totalt 124 st och under hösten är det bara denna rovfågelart som uppvisat en glädjande bra strücksiffra. Överträffas endast av hösten 2010, och då räknades 128 st sträckande fjällvråkar in över norra Järvafältet. Höstens stora antal av sträckande fjällvråkar, som också noterats på andra lokaler, är säkert ett resultat av att arten haft en mycket framgångsrik häckningssäsong.

Tornfalk

Totalt observerades max. 15 st sträckande tornfalkar över området.

Stenfalk

Under hösten sträckte endast 4 st stenfalkar överområdet, vilket tangerar de båda

närmast föregående årens dåliga resultat.

Pilgrimsfalk

Endast 4 st pilgrimsfalkar har hittills observerats under hösten 2014, vilket utgör ett av de lägsta antalen under 2000-talet. Lite förvånande får anses att antalet observationer av sträckande pilgrimsfalkar numera är så mycket färre jämfört med åren 2005-06 och 2009-11, eftersom arten uppvisar en positiv trend i vårt land.

Rovfågelsträcket över norra Järvafältet under höstarna 2005-2014

Art	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Blå kärrhök	60	63	48	67	38	36	72	31	36	26
Sparvhök	750	575	542	750	428	396	625	438	290	235
Ormvråk	755	770	635	1111	492	809	934	851	503	469
Fjällvråk	115	75	85	100	45	128	108	77	66	124
Kungsörn	5	2	0	8	0	1	0	4	1	0
Stenfalk	30	16	19	17	11	6	13	4	4	4
Pilgrimsfalk	18	10	5	3	7	9	9	2	4	4

EXKURSIONSRAPPORT HÖSTEN 2014

Skåne och Västkusten

28 augusti – 1 september 2014

Deltagare: Anders Sennmalm (ledare), Jukka Markkanen, Hans Schwartz, Kjell Sahlberg, Jan Tallmark, Bo Tallmark, Bengt Lindberg och Dag Rådström.

Efter uppsamling av åtta förväntansfulla JOKare fortsatte bussen fullastad söderut. För att lufta optiken gjorde vi två stopp utanför Linköping, först vid Gärsstadverken där en svarthalsad dopping gladde oss, och sedan vid Sättunaviken, Roxen som brukar kunna uppvisa en blandad palett och gjorde så även denna gång, dock var det kanske lite magrare än genomsnittet. Vi noterade ett par märkliga gäss med storlek och ryggefärg som vitkindad, men med huvud som kanadagås. Lokala skådare kunde dock upplysa oss om att dessa var vättar, en förklaring som föreföll mycket trovärdig och som ytterligare bekräftades av gässens totala överksamhet. Vi fortsatte efter detta vidare mot Vare söder om Varberg för inkvartering i byns vandrarhem där vi även noterade en kattuggla. Vi inledde fredagen med ett längre stopp vid Getterön där vi fick ihop rätt många arter, förutom en hel del småfåglar dessutom dvärgmåsar och förstas ett par pilgrimsfalkar. Vid Galtabäck kunde vi avnjuta rätt mycket olika vadare på hyggligt avstånd med två sandlöpare som främsta obs. Morups Tånge var däremot ganska mager så efter lunch fortsatte vi mot Skåne närmare bestämt till Sandön vid Skälderviken. En flock om 52 kustsnäppor förtjänar ett omnämnande, men lokalens trevligaste bekantskap var utan tvekan den kungsfiskare som lät sig studeras mycket länge, bland annat

då den dök och tog en fisk. Grannlokalen Rönnen var trevlig, men lämnade inga outplånliga intryck. Vi fortsatte istället till Råå hamn där det bland ett enormt myller av måsar skulle finnas en 1K svarthuvad mås. Turligt nog hittade Jukka den på nära håll på stranden och alla karaktärer kunde enkelt bockas av. Vi fortsatte nu till Malmö för att plocka dagens sista trofé, en berggöv som satt i ett rör i Klagshamns kalkbrott. I botten av kalkbrottet satt dessutom en 1K bivråk och rastade på marken i regnet. Nöjda med dagen upprättade vi vårt basläger i Maglarp utanför Trelleborg. Här uppläste exkursionens huvudskald Dag Rådström följande limerick inspirerat av den svarthuvade måsen.

**Ett JOK-gäng
stod vid hamnen i Råå
och glodde för att försöka få
kryss på måsen på stranden.
Kors i taket, dom fann den!
Och Jukka blev dagens hjälte då.**

Lördagen vigdes i huvudsak åt Falsterbonäset där morgonen och förmiddagen spenderades vid Nabben. Småfågelsträcket var hyggligt med hyfsad fart på svalor, trädpiplärkor och gulärlor, och toppades av en rödstrupig pipplärka, en ortolansparv och en gulhämpling, där den sistnämnda var höjdpunkten för mig eftersom det var första gången jag

hade den på sträck. Rovfågelsträcket var magert, men ett 15-tal bivråkar tillönskades fortsatt trevlig resa. Enstaka falkar av olika arter lämnade också landet. En juvenil kaspisk trut som stod och rastade en stund bör också nämnas. Till slut lämnade vi Nabben och drog vidare till Inre Foteviken där en nilgås lockade. Vi fick se den liggande i en stor flock med vitkindade gäss och detta blev Sverige-kryss för Bengt Lindberg, det enda som noterades på exkursionen. Nu åkte vi tillbaka till Ljunghusen för att titta på en brandkronad kungsfågel som satt och kurade i regnet. Efter ett kort depåstopp på Annas Bageri intill drog vi mot det som charmlöst kallas för Skanörs f d soptipp för att avnjuta en häckning av svarthakad buskskvätta, och vi fick se både hanen och en av de honfärgade. Som avslutning drog vi upp mot området Börringe-Havgård-Näsbyholm, men utan att fira större triumfer. Det roligaste var en troligen juvenil kungsörn som sågs kretsa på långt håll i diset.

Prognoserna för söndagen innebar hot om kraftigt regn i hela Skåne. Vi bestämde oss först för att åka mot Falsterbo och hade inte mer än börjat rulla förrän helvetet bröt ut med blixtar, dunder och ett makalöst skyfall. I Höllviken gjordes ännu en kontroll av väderläget och nu sades det att Öresundsregionen skulle bli värst drabbat. Då gjorde vi helt om

och valde att åka mot Österlen istället. Strax därefter åkte vi under riksväg 100 i hällregn, ovetande om att denna underfart höll på att bli vattenfylld. I ett så massivt smattrande regn ser man ingen som helst på skillnad på väg och pöl, och åkrarna såg ut som sjöar. För sent insåg vi faran och rullade ner i vattenbadet i 30-40 km/h och utlöste därmed en formidabel tsunami och sen forsade enorma vattenmassor över oss i flera sekunder. Under någon minut därefter var vi ett halvt flytande amfibiefordon, men vi tog oss över på andra sidan med en stor suck av lättnad. Upplevelsen av detta kommer ingen av oss att glömma. Vi drog vidare till Ystad där vi besiktade minibussen. Det visade sig att kåpan under motorn höll på att lossna så den fäste Hans med silvertejp. Vi upptäckte även att främre registreringskylten hade spolats bort. Denna fick vi sedermera ersätta med 500 kr, men delat på åtta personer så var detta rena vrakpriset på en erfarenhet som kunde ha blivit betydligt mer dyrköpt. Bengt Lindberg iklädde sig ämbetet som exkursionens viceskald och författade följande hyllningslimerick till dagens chaufför Hans Schwartz.

**Ett skådargång ifrån Eken
hade otur med väderleken.**

**När det tog stopp
de satte sitt hopp
till chauffören och tillika meken.**

Skådningen denna trögstartade söndag inleddes vid Sandhammaren där vi fick

se ett hyggligt sträck. Det mest anmärkningsvärda var en flock om 16 kustlabbar, den största jag någonsin sett. Även en flock på fem sträckande gråhakedoppingar ska nämnas, och jag har troligen inte sett en större flock av den arten heller. Vi drog oss upp mot Simrishamn där vi åt lunch vid vindskyddet i hamnen. Tyvärr var det fullsatt där, inte konstigt eftersom det pågick ett rekordsträck av kustlabbar. De lokala räknarna kunde vid dagens slut summera antalet till 326 ex, en rejäl putsning av det gamla svenska rekordet på 226 ex som också var från Simrishamn. Under vår korta lunch såg vi tre flockar på 16 + 9 + 16 ex. Vi fortsatte sedan till Knäbäckshusen och lyckades så småningom finna det lilla gäng bändelkorsnäbbar som hade fört oss till platsen. Vid Äspet utanför Åhus fanns ett hyggligt vadarsortiment där det mest sevärda var en smalnäbbad simsnäppa och en myrsnäppa. Vi rundade av vid Fulltofta där vi först fick se åtta fria storkar, och vid Gäddängen intill bockade vi av en av de stationära ägretthägrarna. Återfärden till Maglarp gick smidigt, förutom att det vansinniga regnandet i Malmö innebar att vi fick ta rätt rejäla rundturer innan vi lyckades ta oss förbi.

Måndagen var hemresedag och vi började med att skåda vid Krankesjön. Här fogades ett antal småfåglar till listan och det tidigare exkursionsrekordet på 161 arter tangerades. Vid Vombs Fure adderades tofsmes. Vi stannade till vid

Vombsjöns nordvästra strand också och tvärsöver fältet i väster upptäckte exkursionsledaren tre ägretthägrar som gick och födosökte längs Klingavälsån. Vi fortsatte norrut och avnjöt lunch vid Finjasjön utanför Hässleholm, men här var det rätt magert fågelmässigt. Vi fortsatte till Småland och till Djurle myr utanför Uråsa som ligger ett par mil söder om Växjö där en juvenil stäpphök funnits i ett par dagar. Redan vid ankomsten drog den förbi oss på nära håll, och vi fick njuta av den vid ytterligare ett par tillfällen. Därmed landade vi på nya rekordsiffran 163 arter för JOKs exkursion till Skåne och Västkusten. Vi hade knappt lämnat stäpphökens domäner förrän huvudskalden Dag bidrog med följande limerick.

**När JOK-gänget stannat i Uråsa,
och slutat i bussen att halvdåsa,
kom en stäpphök rätt snart,
och rekordet var klart!
Till Stockholm dom se'n
ville vrålblåsa.**

Sedan år 2000 har denna exkursion nu sammanlagt noterat 233 arter och årets nytillskott blev svarthuvad mås, tofsmes (nej, det blir inte mycket barrskogsskådning på dessa turer) och gulhämpling.

TEXT: ANDERS
SENNMALM

TIBET

24 maj - 12 juni - Superskådning i Nordöstra Tibet!

Förra året berättade jag (Stig Holmstedt) på JOK om min otroligt givande fågelresa till nordöstra Tibet. Nog min bästa skådareresa någonsin med bl.a. tio arter hönsfåglar, Ibisbill, Black-necked Crane, både Tibetan och Pallas's Sandgrouse, Henderson's Ground Jay, tio arter Phylloscopus, båda arterna av blåstjärt och rubinnäktergal, åtta arter rödstjärtar, sex arter snöfinkar och 10 arter rosenfinkar. Samt 37 lammgamar och 192 snögamar. Lägg därtill en rad spännande däggdjur som varg (tre obsar) tre arter gazeller, blåfår och Kiangs (en slags vildåsnor) samt hisnande naturscenerier och en särpräglad kultur. Eftersom jag gärna unnar flera dessa upplevelser så ordnar jag ännu en resa till detta område 24 maj - 12 juni 2015. Vid 9-12 personer blir priset med nuvarande valutakurser ca 45.000 kr.

För detaljerat program och frågor så vänder du dig till stig.holmstedt@gmail.com. JOKare har företräde...

Ibisbill och Snögam Foto: Lars Imby©

Program vinter - vår 2015.

JÄRVA-AKTIVITETER

Fågelvandringar

25 januari

22 februari

29 mars

26 april

(söndagar)

Även denna vår arrangerar JOK och Sollentunakretsen av SNF populära och välkända fågelvandringar på Järvafältet. Bengt Sundberg leder som vanligt dessa fågelvandringar, där deltagarna ges tillfälle att få uppleva områdets rika fågelfauna. I trevlig gemenskap är du välkommen att få möta våren och aktuella vårfåglar på Järvafältet. Bjud gärna med dig vänner med ett gryende fågelintresse.

Samlingen sker vid Naturskolan, Väsby gård kl 09.00.

14 februari - Naturvårdsdag (lördag)

JOK planerar för att i år genomföra en sk naturvårdsdag på norra Järvafältet. Bland aktuella aktiviteter finns kompletterande vass- och slyröjning på Säby strandäng samt vid fågeltornet. Dessutom hoppas vi på att också kunna sätta upp ett antal fågelholkar. Genom JOKs arbetsinsats vill vi försöka bidra till att området behåller sin höga klass som fågellokal. Samling lördagen den 14/2 kl 9.00 vid "stora ladan" invid Säby strandäng.

Alla som har lämpliga verktyg – liar, häcksaxar, sekatorer o s v – tar med dessa. För övriga ordnar föreningen redskapen.

JOK bjuder som vanligt på grillad korv och saft när arbetspasset avslutats (ca kl 12-13).

Aktuell och viktig info om JOKs naturvårdsdag redovisas på JOKs hemsida (Anslagstavlan) senast torsdagen den 12/2.

Arbetsledare är Olle Bernard
tel 070 340 5883.

9 maj - Fågeltornskampen (lördag)

Eftersom vi åter har ett fågeltorn vid Säbysjön kan JOK och Säbysjöns fågeltorn åter delta i Fågeltornskampen. Denna kamp utgör en landskamp mellan fågeltorn i Sverige och Finland, där det gäller att från dessa torn räkna in så många observerade fågelarter som möjligt. Mer information om "Fågeltornskampen" presenteras på JOKs hemsida (Anslagstavlan) någon dag innan landskampen äger rum.

10 maj - Fågelskådningens dag (söndag)

Sedan många år tillbaka arrangerar JOK och Sollentuna kommun en ca 2 timmar lång guidad fågelvandring i samband med "Fågelskådningens dag".

Årets fågelvandringen genomförs söndagen den 10/5, med start från Bögs gårds parkering kl 08.00. Tidpunkten bör ge bra förutsättningar för att få se många nyanlända vårfåglar.

JOKs medlemmar hälsas naturligtvis extra välkomna och alldeles säkert kommer din medverkan att bidra till att "Fågelskådningens dag" blir en trevlig och givande fågelvandring för förhoppningsvis många fågelintresserade besökare.

Chefsguide och samordnare vid "Fågelskådningens dag" är Rikard Dahlén (tel: 626 77 69).

ÖVRIGA EXKURSIONER

6 januari - Nyårsplock i Nyköping eller annan aktuell plats

Vi öppnar året med att som vanligt sikta på Nyköping för att få en bra start på årslistan med nya arter, varav en del kan vara svårplockade senare under året. Om det finns ett alternativ som ser bättre ut kan det bli något annat resmål, men Nyköping brukar visa sig vara bra. Slutligt mål bestäms dagarna innan beroende på rapporter. Vi åker i egna bilar. Det har visat sig vara svårt att knäcka gränsen på 60 arter under en skådardag, men skam den som ger sig.

Totalt sett har klart över 60 arter setts, vilket skapar möjligheten.

Exkursionsledare är Ulf Svahn.
Anmälan till ulf.svahn@gmail.com
senast 1 januari.

Lägg med om du kan ta egen bil och ditt mobiltelefon-nr.

Vecka 11 - Uggletur i Uppland

Efter det mycket lyckade försöket att fylla årets ugglekvot under v. 11 2013 gör vi en repris och hoppas på samma lycka även denna gång. Det blev 4 ugglearter

med slaguggla och pärluggla som toppar. Dessutom kunde vi vederlägga den gamla uppfattningen att pärluggla inte spelar före mörkrets inbrott, då vi hade såväl sparvuggla som pärluggla samtidigt i det sista kvällsljuset. Alltså tar vi en kväll under vecka 11, där förutsättningarna ser ut som bäst och vi åker vid 16 -17-tiden och kommer hem vid 23-tiden. Vi åker i egna bilar. Startpunkt blir Rotebro pendeltågsstation och där slutar vi kvällen innan vi skiljs. Vi tar med oss det vi vill äta/dricka och har en paus inlagd under kvällen.

Exkursionsledare är Ulf Svahn. Kostnaden för bilkostnad blir enligt JOK:s mall ca 150 kr per person. Anmälan till ulf.svahn@gmail.com

19-23 maj - Öland (tisdag fm – lördag kväll)

Vad går upp mot en tur till Öland när ön är som vackrast, i stort sett alla häckande fåglar anlänt och rariteterna väljer in? Såväl veteraner som nybörjare är välkomna på denna skådarfest.

Det kommer att kosta ca 1500 kr inkl. fyra middagar.

Exkursionsledare är Stig Holmstedt och vi bor i hans hus i Mellstaby, ca 15 minuter från Södra Udden. Du anmäler dig till honom, stig.holmstedt@gmail.com, senast lördagen den 2 maj. Ange då ditt mobilnummer! Anmälningsavgiften, 600 kr, ska vara inbetald på JOKs postgirokonto 58 01 32 – 9 senast en vecka efter anmälan. Obs gruppen är begränsad till sju personer.

JOK:S INNEKVÄLLAR VÅREN 2014

10 februari - Årsmöte följt av ”Fågelåret 2014 på Järvafältet”

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer vi att bjudas på en spännande redovisning av det gångna året på Järvafältet. Bli inte överraskade om det presenteras bilder på flygande rördrom. JOKs många duktiga fotografer levererar bildmaterialet.

Bildsammanställare och värd för kvällen, är som vanligt Johan Wallin.

3 mars - Skådning Down under

JOKs ordförande emeritus "Stickan" Holmstedt tillbringade fyra intensiva skådarveckor hösten 2013 i Australien. En kontinent med en fågelfauna som har det mesta (utom tyvärr hackspettar...). Om dessa äventyr berättar han och visar bilder.

KAFÉ DAGAR

Under vintern-våren 2015 ansvarar JOK för serveringen på Naturskolans kafé söndagarna 18 jan, 8 feb, 19 april. Observera att dessa datum är preliminära. Definitiva datum redovisas så småningom på JOKs hemsida "Anslagstavlan".

Viktigt att veta

Egen bil

När egna bilar nyttjas på exkursionerna gäller följande: Kostnaden är 20 kr/mil, som alla i bilen delar på. Normalt blir detta 5-7 kr/mil för varje deltagare, men det kan ibland bli lite mer om inte bilarna fylls på ett optimalt sätt.

Egen risk

Obs! Allt deltagande på JOKs exkursioner sker på egen risk.

Notera också att ledarna arbetar på ideell basis.

Lokal vid innekvällar

Innekvällarna äger rum på Naturskolan vid Väsby gård på norra Järvafältet med början kl 19.00.

Parkering vid Bögs gård, därefter en kilometers uppfriskande promenad.

Klubben bjuder på fika med dopp efter föredragen/bildvisningarna. ●

Lasse

Gunnar

Kjell

Stefan

Det ryktas att...

på en av **Lasse Imby** höstexkursioner deltog Suzanne Axell känd som programledare i TV:s "Fråga Doktorn". Vad nu då? Kände sig Lasse krasslig? Nej, icke så. Suzanne har blivit intresserad av fåglar och därför känt sig mogen att vara med på Lasses exkursion.

Framtiden får visa hur stort intryck Lasse gjorde på Suzanne. Var det t o m så stort, att hon bjuder in honom till sitt program, för att han varje vecka skall få medverka som ett stående inslag i programmet. Detta givetvis under rubriken "Fråga Lasse" och eftersom Lasse är så otroligt heltäckande, kommer man att kunna ställa frågor till honom om fåglar, fjärilar, bilar, mobiltelefoner och givetvis också datorer.

fotbollslandslagets sk spelarbuss besökt norra Järva och då setts stå parkerad vid IKEA-Barkarby. JOK-bladet kan inte komma på någon annan anledning till detta, än att **Zlatan** skolkat från träningen och lånat bussen för att smyga iväg till IKEA. Efter några timmars shoppande borde han ha hittat tillräckligt med unika IKEA-möbler för att kunna inreda paradvillan i Paris.

När Zlatans nästa gång bjuder på kalas, förväntas hela Parissocieteten

blekna av svartsjuka på Zlatans nya hemmagjorda möbler. Åtminstone hemmahopskruvade.

PS: Zlatan skall enligt rykte köpt flera bord av den extremt populära modellen "Rulle", vars originalmodell ställs ut vid 30-meterskärret. Zlatans nya bord är givetvis målade i himmelsblått, d v s "Malmö iff-iff" blått.

Andreas Holmgren har utbildat sig till materialförvaltare något som vi i JOK verkligen glädjer oss åt, eftersom klubben saknat en välfungerade sådan sedan 1960-talet. En av den dåvarande materialarens stora uppgifter var att hyra ut klubbens tubkikare, en på den tiden mycket modern s k "blykowa". Då var hyreskostnaden 1 kr/dag, men vid längre hyrtid kunde man dock, genom överenskommelse med materialaren, få ett förhoppningsvis betydligt bättre pris.

I idrottsklubbar brukar materialaren putsa fotbollsskor, slipa skridskor, valla skidor o s v, men i JOK förväntar vi oss att Andreas bara ska se till att vi varje morgon åtminstone har nypustade åtminstone har nypustade kikare. Frågan om vi också ska våga låta Andreas ta över ansvaret för att fixa dagens alla fika, kommer att behandlas vid nästa skådarträff.

Gunnar Siljestrand avslöjat att kondor är hans drömart vid 30-meterskärret. Efter att ha sett en sträckande jättehavsörn över lokalen upplevs väl egentligen ingenting som omöjligt på denna unika lokal. Inte ens att få avnjuta synen av en magnifik kondor, stiligt kretsande över 30-meters, skulle förvåna särskilt många.

Kjell Yngerskog förärats en roll som statist i TV-serien "Fröken Frimans krig". JOK-bladet gratulerar naturligtvis till detta, men vi hade givetvis hoppats på att TV valt att utnyttja Kjells stora talang betydligt bättre och därför gett honom en större roll. Varför inte rollen som Herr Friman, men då hade man förststås tvingats döpa om TV-serien till "Fru Frimans krig", och sånt kan ju kosta på.

Hasse Ivarsson förra julen fick en jullåt i huvudet, som han inte kunde låta bli att vissla mest hela tiden. Även när julen var över för länge sedan. Man undrar lite stillsamt vad Hasses vänner tyckte och tänkte om Hasses jullåtsvisslande mitt under sommaren. Ute på hans skärgårdsö snackades det förmodligen om att stackars Hasse verkar ha fått "tomtar på loftet".

Nu är det ju snart jul igen, och det finns väl stor risk för att Hasse inte lyckats glömma bort sin favoritjullåt utan visslande försätter att "plåga" sin vänner.

Görans Frisk, en av JOKs värsta artsamlare önskar sig "Stora Bladlusboken" och den ännu "Större maskrosboken" i julklapp. Orsaken till att Görän präntat ner dessa båda böcker på sin önskelista är självklar. Lär han sig känna igen alla dessa bladlös och maskrosor finns det många nya kryss att hämta, eftersom det finns 360 st bladlusarter i Sverige och 800 st maskrosarter i Norden.

fortfarande har ingen JOKare vågat rykta **Runo**, 30-meterskärret ståtliga tjur. Och detta trots att JOKarna är välkända djurvänner och att alla dessutom mycket väl känner till att Runo älskar att ryktas.

Därför ryktas det att Runo höjt arvodet till den som ryktar honom, från tidigare utlovat ett varv till två varvs ritt, och detta i ännu högre tempo, runt 30-meterskärret.

Lasse Imby och **Kerstin Nordenadler** har någonting gemensamt. Men vadå, undrar den alltid lika nyfikne. Jo, båda har brutit benet i samband med fågelskåd-

ning i Hjalstaviken. Dock inte samtidigt. Och är det inte precis vad vi alltid sagt. Fågelskådning är en tuff sport.

Stefan Lundbergs granne håller på att bygga en berg- och dalbana av kolossalformat på sin tomt. Stefan, som för övrigt är känd som en av grönlingens allra bästa vänner, befarar att han kommer att få leva med en ljudmatta av de skrik och tjut som tillhör en tuff och populär berg- och dalbana.

För att Stefan ska slippa dessa ljud kommer förmodligen Kolmårdens Djurpark erbjuda honom gratis hörselskydd. Men då kan ju inte Stefan höra all fågelsång, vrålar vi i JOK unisont. Oj! Tänkte inte på det.

Men om Kolmården dessutom bjuder Stefan på ett årskort på berg- och dalbanan blir han säkert nöjd. Eller?

kampen om att få pryda JOK-bladets allra första omslag i färg var stentuff mellan **svarthakedopping** och landets första och hittills enda **gulbrynade sparv**, vintergäst vid matningen söder om Säbysjön år 2009. När kruttröken lagt sig, stod JOKs klubbssymbol inte helt överraskande som överlägsen vinnare.